

MAKTABGACHA TA'LIMDA INNOVATSION YONDASHUVLAR ORQALI BOLALARNI MILLIY RUHDA TARBIYALASH

M.M.Umarova psixologiya fanlari nomzodi dots.

Qo'qon davlat universiteti

Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Tirkasheva Sevinch Jumanazar qizi

Qo'qon davlat universiteti

Maktabgacha ta'lim mutaxassisligigi

1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar orqali bolalarni milliy ruhda tarbiyalashning dolzarbligi, mazmuni va pedagogik ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, milliy qadriyatlarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning samarali usullari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va tarbiyaviy faoliyatning innovatsion shakllari tahlil qilingan. Maqolada bolalarda milliy ong, ma'naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirishda o'qituvchi, ota-ona va jamiyat hamkorligining o'rni asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, innovatsion yondashuvlar, milliy ruh, milliy qadriyatlar, pedagogik texnologiyalar, bolalar tarbiyasi, ma'naviy-axloqiy rivojlanish, ta'lim jarayoni.

Abstract: This article highlights the relevance, content, and pedagogical importance of educating preschool children in the spirit of national values through innovative approaches in the education system. It also analyzes effective methods of integrating national values into the educational process, modern pedagogical technologies, and innovative forms of educational activities. The role of cooperation between teachers, parents, and society in developing children's national consciousness and moral values is substantiated.

Keywords: preschool education, innovative approaches, national spirit, national values, pedagogical technologies, child upbringing, moral development, learning process.

Maktabgacha ta'lim tizimi bolalarning shaxs sifatida shakllanishida muhim bosqich hisoblanadi. Aynan shu davrda bolalarning dunyoqarashi, ijtimoiy xulq-atvori, ma'naviy-axloqiy qadriyatlari va milliy ong asoslari shakllanadi. Shu bois maktabgacha ta'lim jarayonida bolalarni milliy ruhda tarbiyalash dolzarb pedagogik muammo sifatida e'tirof etilmoqda. Maktabgacha ta'lim va tarbiya – bolalarni o'qitish va tarbiyalashga, ularni intellektual, ma'naviy-axloqiy, etik, estetik va jismoniy jihatdan rivojlantirishga, shuningdek, umumiy o'rta ta'limga tayyorlashga qaratilgan ta'lim turidir¹.

Shuningdek, maktabgacha ta'lim va tarbiya olti yoshdan yetti yoshgacha bo'lgan bolalarni boshlang'ich ta'limga bir yillik majburiy tayyorlashni ham nazarda tutadi.

¹O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.

Maktabgacha ta’lim va tarbiyani tashkil etish tartibi ushbu Qonun va “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi qonunchilik bilan belgilanadi.

Zamonaviy ta’lim tizimi innovatsion yondashuvlarga asoslanib, ta’lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va qiziqarli tashkil etishni talab qiladi. Innovatsion metodlar orqali bolalarga milliy qadriyatlarni yetkazish nafaqat bilim berish, balki ularni hayotiy faoliyatda qo‘llashga o‘rgatishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy ruhda tarbiya berish – bu bolalarda o‘z millati, madaniyati, urf-odatlarini va an’analariga hurmat tuyg‘usini shakllantirishdir. Bu jarayon orqali bolalar:

o‘z milliy identitetini anglaydi;

vatanparvarlik tuyg‘usini rivojlantiradi;

ijtimoiy va ma’naviy me’yorlarni o‘zlashtiradi;

milliy madaniyatni qadrlashni o‘rganadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda bu sifatlarni shakllantirish ularning kelajakdagi ijtimoiy faoliyati va shaxsiy rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Innovatsion yondashuvlar – bu ta’lim jarayonida yangi metod va texnologiyalarni qo‘llash orqali samaradorlikni oshirishga qaratilgan faoliyatdir. Maktabgacha ta’limda quyidagi innovatsion metodlar samarali hisoblanadi:

Interaktiv o‘yin texnologiyalari – bolalar milliy o‘yinlar orqali qadriyatlarni o‘rganadi.

Multimedia vositalari – video, audio va animatsiyalar orqali milliy madaniyatni vizual tarzda tushuntirish.

Loyiha asosida o‘qitish – bolalar milliy mavzularda kichik loyihalar yaratadi.

Dramatizatsiya va rolli o‘yinlar – ertak va tarixiy obrazlar orqali tarbiya berish.

Bu metodlar bolalarda qiziqish uyg‘otadi va ularni faol o‘quv jarayoniga jalb qiladi.

Milliy qadriyatlarni ta’lim jarayoniga integratsiyalash quyidagi yo‘llar orqali amalga oshiriladi:

O‘quv mashg‘ulotlari orqali – ertaklar, hikoyalar, maqollar yordamida.

Madaniy tadbirlar orqali – Navro‘z, milliy bayramlar va an’anaviy marosimlar.

Ijodiy faoliyat orqali – rasm chizish, qo‘shiq aytish, sahna ko‘rinishlari.

O‘yin faoliyati orqali – milliy o‘yinlar va musobaqalar.

Bu jarayon bolalarda milliy qadriyatlarni chuqurroq anglash va amalda qo‘llash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Bolalarni milliy ruhda tarbiyalashda oila va jamiyat muhim rol o‘ynaydi. Ota-onalar bolalarga milliy qadriyatlarni kundalik hayotda o‘rgatadi, pedagoglar esa ularni tizimli ravishda rivojlantiradi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashda, milliy ma’naviy, etnik qadriyatlarni yoshlar ongiga samarali singdirishda maktabgacha ta’lim tashkilotida milliylik va milliy ma’naviy qadriyatlar uyg‘unligi mavzusida olimlar, yozuvchi va shoirlarning xayoti va ijod yo‘liga oid bo‘lgan videofilmlarni qo‘yib ko‘rsatib borsak maqsadga muvofiq bo‘lar edi. Albatta, har bir xalq o‘z milliy qadriyatlari qobig‘idagina o‘ralib qolmasligi kerak².

Mahalla va jamoatchilik bilan hamkorlik orqali:

²Muxamadiyeva M.X., Zarifova Z.M., Artikbayeva A.A. Oila va ijtimoiy pedagogika: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2022.

milliy bayramlar tashkil etiladi;
madaniy tadbirlar o‘tkaziladi;
bolalar ijtimoiy muhitda tarbiyalanadi. Bu esa tarbiya jarayonining samaradorligini oshiradi.

Innovatsion yondashuvlar orqali tashkil etilgan ta’lim jarayoni quyidagi natijalarga olib keladi:

bolalarda milliy ong va identitet shakllanadi;
ijodiy fikrlash va mustaqillik rivojlanadi;
ijtimoiy va kommunikativ ko‘nikmalar mustahkamlanadi;
ma’naviy-axloqiy fazilatlar rivojlanadi.

Shu orqali bolalar jamiyatning faol va ma’naviy yetuk a’zosi sifatida shakllanadi.

Maktabgacha ta’limda innovatsion yondashuvlar orqali bolalarni milliy ruhda tarbiyalash bugungi kunning dolzarb pedagogik vazifalaridan biridir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar va ijodiy yondashuvlar orqali milliy qadriyatlarni bolalarga samarali yetkazish mumkin.

Shu bilan birga, ota-ona, pedagog va jamiyat hamkorligi bu jarayonning muhim omili hisoblanadi. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyalangan bolalar kelajakda vatanparvar, ma’naviy boy va ijtimoiy faol shaxs sifatida shakllanadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1.O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2019.

2.Muxamadiyeva M.X., Zarifova Z.M., Artikbayeva A.A. Oila va ijtimoiy pedagogika: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2022.

3.Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi. – Toshkent, 2022.

4.Qodirova F.R. Maktabgacha ta’lim metodikasi. – Toshkent, 2022.

5.Musurmonova O. Ma’naviy tarbiya asoslari. – Toshkent, 2020.